

Al vijf jaar bijensterfte in Boekel

Bestuur bijenhoudersvereniging St. Ambrosius, afdeling Boekel e.o.

Imkers van bijenhoudersvereniging Boekel en Omstreken zijn al vijf jaar gedupeerd door massale bijensterfte. Ondanks de inzet van de vereniging, de Algemene Inspectie Dienst (AID) en de Ambrosiushoeve en het hoofdbestuur van de Bond van Bijenhouders NCB, was er tot februari jl. geen uitzicht op een definitieve oplossing van dit jaarlijks terugkerend drama.

Al vijf jaar werden imkers in en rond Beek en Donk, Boerdonk, Keldonk, Gemert en Aarle-Rixtel in de periode augustus-oktober getroffen door massale bijensterfte. Vanaf het begin bestond de indruk dat de sterfte ontstaat door het gebruik van een bestrijdingsmiddel. De sterfte vindt steeds plaats binnen dezelfde cirkel van ± 5 km en in dezelfde tijd van het jaar. Suggesties als zou de sterfte ontstaan door opzettelijke vergiftiging werden afgewezen door betrokken imkers en het bestuur van de vereniging.

Na de massale spuutschade in 1994 heeft de vereniging alle plaatselijke tuinders, plantenkwekers, aspergetelers en loonwerkers uitgenodigd om over de problemen te praten. De goed bezochte avond leek succesvol. De vereniging had gekozen voor een positieve benadering van het probleem: bewust geen negatieve verwijten maken naar de agrarische sector. Echter het leidde niet tot verbetering. Eind augustus van het volgende jaar, 1995, was er weer sprake van ernstige spuutschade. Vanaf het begin was de AID betrokken bij de problematiek. Monsters werden genomen en in 1995 zijn er zelfs dure onderzoeken verricht door TNO om op deze manier het gewraakte middel te lokaliseren, echter zonder resultaat.

In 1996 heeft de Ambrosiushoeve op verzoek van de vereniging eigen bijenvolken in het gebied geplaatst om door middel van stuifmeelonderzoek helderheid te verschaffen. Bijna alle volken van de Ambrosiushoeve zijn omgekomen en de stuifmeeldeterminatie heeft ook geen oplossing naderbij gebracht. Op 19 februari jl. liet de AID een persbericht uitgaan, dat in het in 1995 genomen gewasmonster van bloeiende zijdeplanten (*Asclepias tuberosa*) de aanwezigheid van aldicarb was vastgesteld, zo ook in de bijenmonsters. Alle getroffen imkers en ook het bestuur van de vereniging hebben er al jaren op gewezen, dat in deze bloeiende planten het vergif aanwezig moest zijn dat

bij de bijen zoveel jaren dood en verderf zaaide. Aangetekend moet nog worden, dat de vasteplantenkweker ontkent al die jaren gespoten te hebben met aldicarb, dat toepassing van dit bestrijdingsmiddel op het siergewas zijdeplanten wettelijk is toegestaan en dat reeds een vijftal jaren geleden het vergif aldicarb in beeld was bij een massale bijensterfte in de West-Brabantse gemeente Bavel.

Wat de vereniging nu na vijf jaar ellende het meest dwars zit, is de gebrekkige aanpak van deze problematiek. De AID heeft de taak om de wet te handhaven. Ze heeft de bevoegdheid om monsters te nemen van bijen, planten en bodem. Ze kan spuit-schema's opvragen en pogen op deze manier strafbare feiten aan te tonen.

Echter, zij heeft geen wettelijk mandaat noch voldoende (financiële) middelen om:

- een effectieve registratie van vergiftigingen in de natuur op te zetten, zodat onnodige milieuvervuiling voorkomen kan worden;
- onvoldoende financiën om dure laboratoriumonderzoeken naar vergiften te bekostigen (dit is de oorzaak waarom het zoveel jaar moest duren voor er enig uitzicht was op beëindiging van de bijensterfte in de omgeving van Boerdonk).

De bijen zijn de indicatoren wat betreft verkeerd of ongeoorloofd gebruik van bestrijdingsmiddelen. De andere bloembezoekende insecten zijn ook slachtoffer, maar zij zullen niet gauw als vermist worden opgegeven. Kortom niet alleen de bijen en imkers zijn gebaat bij een adequate, goed toegeruste opsporingsinstantie maar de gehele natuur, het milieu en onze leefomgeving. De Ambrosiushoeve heeft alleen de mogelijkheid om stuifmeeldeterminatie toe te passen. Tot grote verbazing van de vereniging heeft tot op heden nog nooit een goede projectmatige aanpak plaatsgevonden. Hieronder verstaan we, dat alle elementen, die noodzakelijk zijn om tot een sluitende bewijsvoering te geraken, worden afgestemd. Tot januari 1997 blijken er steeds schakels te ontbreken of worden er schakels weggelaten. In 1995 heeft men wel de bijenmonsters geanalyseerd maar men heeft toen geen stuifmeeldeterminatie gedaan. In 1996 is precies het omgekeerde gebeurd en heeft men zelfs geen plantenmonsters genomen. De leden zijn ontgoocheld over zo'n (amateuristische) aanpak. In Engeland en Duitsland pakt men deze zaken voort-

varender aan. Daar vindt 'incident-registration' plaats. Met een goede 'follow-up', zodat de kans op een succesvol resultaat aanzienlijk groter is. In Nederland hebben we de Wet op Bestrijdingsmiddelen. De AID heeft de taak om deze te handhaven, maar in de praktijk komt hier weinig van terecht. Het systeem van projectaanpak komt maar niet van de grond. Te weinig middelen, te weinig afstemming, te weinig motivatie, dat zijn naar onze mening de oorzaken van het falen. Wij doen een klemmend verzoek aan onze landelijke organisaties en aan het Ministerie van Landbouw om

op korte termijn te werken aan een verbetering, zodat getroffen imkers en de gehele natuur niet in de kou blijven staan.

bijen DE LEZER SCHRIJFT

Imkeren met de methode Pfefferle

149

Jan Veldkamp

Jan Veldkamp werkt met de methode 'Pfefferle', hieronder probeert hij aan te geven hoe en wanneer hij van start gaat om zijn volken bijtijds op sterkte te krijgen voor de voorjaarsdracht.

De uitgangssituatie

- De volken zijn ingewinterd op twee broedkamers, waarbij de kantramen zijn vervangen door vulblokken.
- Na het inwinteren beschikken de volken over ca. 20 kg voer.

Omdat de voorjaarsdracht ongeveer half april begint (begin bloei van de kersen), streef ik er naar om op dat moment de derde broedkamer als honingkamer te geven. Dat betekent dat er dan minstens 16 ramen broed moeten zijn en een behoorlijk aantal haalbijen. Uitgaande van de wetenschap dat er ca. zes weken verlopen zijn voor een ei is uitgegroeid tot een haalbij, betekent dat voor mij dat ik begin maart de eerste ingreep probeer te doen.

De eerste ingreep bij voorkeur bij een temperatuur van 10°C of hoger:

- bovenbak openen, vulblokken er uit en vervangen door uitgebouwde ramen, voer openkrabben van de middelste twee ramen. Zit het broednest ongeveer centraal in de kast? Indien nodig dit corrigeren. Hierdoor wordt het broednest naar boven uitgebouwd. Als u niet voldoende voer in de kast hebt, dan kunt u ook een voerdeeg met pollenvervangers gebruiken.

De tweede ingreep een week tot tien dagen later wordt de kast opnieuw geopend en opgekrabde

voerramen tussen het broed in de bovenbak gehangen. Hiermee wordt om de 7-10 dagen doorgedaan, totdat er 16 ramen of meer broed zijn.

Bij de derde ingreep worden bij gunstig weer de vulblokken uit de onderste bak verwijderd. Deze kunnen mogelijk vervangen worden door voerramen uit de bovenbak, die dan weer worden vervangen door kunstraat. Bij het opzetten van de derde bak, kunt u eventueel kiezen om de koningin tussen roosters op te sluiten (methode Renson) in de middelste bak. Gaat u volgens Pfefferle door, dan moet u regelmatig controleren en steeds voor voldoende ruimte zorgen. Aarzel niet om een vierde bak te geven als de honingkamer al redelijk is gevuld. Als u deze methode wilt uitproberen en nog vragen heeft, kunt u altijd contact opnemen met: Jan Veldkamp, 046-4746535.

Bron: 'Infoflits' van Imkersvereniging Mijnstreek, LLTB

Hofman agrarische producten

Het adres voor: Zaden en Zaadmengsel voor uw bijenweide.

Bevat: Phacelia, boekweit, mosterd, bladramanas, borage, goudsbloem, nigella, korenbloem, dille, kaasjeskruid.

Voor meer informatie:

Grimbergerweg 11 7467 PR Notter
Tel: 0548 - 512979, Fax: 0548-540331